Ч. 77 (13.026). Львів, субота 9. квітня 1932. Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem. Рік LIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол., Чвертьрічно 14·00 „, Піврічно 26·00 „, Річно 48·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці і канад. Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції 29-41. „ Друкарні: 29-36.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

За політичний реалізм.

Тернопіль, 5. квітня 1932.

Найзамітнішою подією у нашому внутрішньому партійно-політичному життї був реферат **ред. Василя Мудрого** на Народньому Зїзді 25. березня ц. р. з обоснуванням предложених ним політичних резолюцій і дводневна дискусія, що вони її викликали.

Резолюції читачам „Діла“ відомі. Неспірною для всіх учасників була резолюція в справі нашого становища щодо Радянської України і пануючих там відносин. Зїзд одноголосно поставив себе виразно на протибільшовицькому і протикомуністичному фронті, осуджуючи при цьому без застережень наші так звані радянофільські течії як шкідливі для наших визвольних національних і державницьких змагань.

У льогічній послідовности з повищим становищем предложив ред. Мудрий резолюцію Президії Центрального Комітету УНДО в справі нашого становища і тактики в рямцях сучасної польської держави і теперішньої політичної дійсности. Підчеркуючи живучість найвищого ідеалу української нації, звернув референт увагу членів Народнього Зїзду — і то в мужний і ясний спосіб — на потребу висунути партією практичні політичні домагання українського народу перед Польщею і закордоном щодо етнографічних українських земель в теперішніх польських державних границях. Ними є територіяльна автономія тих земель в Польщі з управненнями, що відповідали би приблизно проєктові статуту, який виготовлено свого часу на паризькій Мировій Конференції в листопаді 1919 р. щодо автономії Східної Галичини. Висунення цієї справи як реального домагання, поставить перед українське громадянство переходово конкретну мету, до якої воно повинно прямувати для ратування тих надбань на ріжнородніх ділянках життя, що їх маємо — і для витворення нових цінностей, що творитимуть капітал для наших дальших майбутніх досягнень.

Є це коротенький зміст уоснування **ред. Мудрим** т. зв. автономістичної резолюції. Проти неї, як відомо з преси, — ред. Дм. Паліїв зголосив проєкт своєї резолюції, що її подано опісля в „Ділі“. Дискусія оберталася над зголошеними резолюціями і скінчилася компромісом — вибором окремої комісії, що мала передагувати зголошені резолюції. У висліді приняла комісія проєкт резолюцій, зголошених ред. Мудрим, без більших суттєвих змін, вицофуючи при цьому як хвилево передчасну т. зв. автономістичну резолюцію щодо жадання територіяльної автономії для українських земель у Польщі. Згідно з бажанням комісії Центральний Комітет має передати проєкт цієї резолюції під наради Повітових Комітетів, а щойно опісля, маючи голоси з краю, прийти ще раз з нею на наступний Народній Зїзд.

Безсумніву, справа автономії, видвигнена на Зїзді, порушила уми нашого громадянства. Дехто з нього думає, що зайшла засаднича ріжниця між становищем, що його у згаданій справі заняв ред. Мудрий чи то стояча за ним президія УНДО, і тим, за яким заявився ред. Паліїв. По суті речі такої ріжниці — не формальної, але суттєвої — я не добачую. Були ріжниці в самому способі зредагування резолюцій і їх висунення. Резолюції ред. Мудрого справу територіяльної автономії висунули ясно і мали характер деякої кодифікації. Зате проєктовані ред. Паліївом резолюції цю саму справу перепаковували більше критим штихом, більше у формі хаотичної політичної статті. З цього у декого з дискутантів вийшло непорозуміння. Вони, обороняючи проєкт резолюцій ред. Паліїва, думали, що виступають взагалі проти якоїнебудь територіяльної автономії.

Отже найважніша справа з ділянки практичної політики — висунення домагання територіяльної автономії —, формально впала на останньому Зїзді УНДО старого австрійського „шібера“. Фактично ж вона побідила, бо за цією концепцією заявилася величезна більшість членів Зїзду у попередній спосіб згаданим „шібером“, не кажучи вже про ті численні голоси, що впали в її обороні в часі дискусії. Це повинноб і рішити про дальший політичний напрямок партії УНДО, котрої попередня президія предложила проєкт згаданої резолюції.

У практичній політиці рішає про успіхи якогось клича його тогочасна доцільність і можність його здійснення. Автори т. зв. автономістичної резолюції, як і сам референт на Зїзді, здавали собі справу з того, що у сучасній польській дійсности згаданий клич не є реальний. Доказом хочби доля проєкту послів Польської Соціялістичної Партії на цю тему в соймі м. р. До такої розвязки українського питання в межах Польщі польська політична ментальність є сьогодні непригожа. Може це статися щойно під впливом деяких зовнішних причин, і клич, нині нереальний, може серед деяких обставин стати реальним.

Одною з тих причин, але не одинокою, є і становище до проблеми територіяльної автономії і самого українського громадянства. Національно-територіяльної автономії українських земель в межах Польщі воно досі послідовно не висувало. Вправді на Зїзді Української Трудової Партії у Львові в травні 1923 р. перейшла відповідна автономістична резолюція, але викликала вона спротив у ширших кругах нашого громадянства і її знято з політичного овиду. Не віджила вона і серед членів утвореної літом 1925 р. нової партії УНДО. Не взяла її за свою і вибрана в березні 1928 р. Українська Парляментарна Репрезентація. Як клич практичної політики появився вона щойно на останньому Зїзді УНДО. Видвигнено її без належного підготування в пресі і в політичних нарадах в краю і тому то доля, що її стрінула, є вповні зрозуміла. За великий скок нараз від політичного максималізму до кличів буденної, реальної політики!

Для нас повчаючою під цим оглядом є дискусія над повищою темою, що її переведено на Зїзді в днях 25 і 26 березня ц. р. Велика частина промовців не заявлялася згори проти автономістичної резолюції, признаючи її потребу і доцільність. Підносила лише деякі побоювання партійного характеру, що інші українські партії і ріжні політичні демагоги використають цей клич проти УНДО і з приводу замалого його спопуляризування внесуть новий хаос у наше політичне життя. Не підносячи засадничих застережень, жадали тільки його попереднього вияснення серед наших ширших політичних кругів.

І такий вислід треба вважати за значний успіх реального розуміння у нас сучасної політичної дійсности. Ніхто з тих, що видвигають серед нашого громадянства справу національно-територіяльної автономії як клич нашої реальної політики в Польщі, не дурить себе ні на одну хвилинку, що ця справа легка до переведення. Зовсім навпаки! Тут матимемо проти себе майже все польське громадянство і — очевидно — теперішній польський уряд.

Тепер насувається питання, чи супроти того всього є доцільно висувати цю справу? Думаю, що так. Робимо це у власному інтересі. Наше громадянство привчиться думати і ділати реальними політичними категоріями і коло реального клича зможе згуртувати всі наші здорові, творчі елементи. Прочиститься атмосферу від радянофільства і демагогії і серед несприятливих відносин, в яких у Польщі жиємо, вдасться з часом творити нову силу і нові національні цінности, що будуть потрібні не лише нам, але і нашим конаціоналам за Збручем, що загибають сьогодні під більшовицькою кормигою.

Справа політичного реалізму, що її видвигнено на Зїзді 25. березня ц. р. в предложеній президією УНДО — автономістичній резолюції і боротьба за здійснення національно-територіяльної автономії українських земель в Польщі, нам певне на зле вийти не може.

Д-р Степан Баран.

Смерть творця берестейського миру.

Коротка звістка телеграфічних агенцій сповістила світ про смерть у Відні — на удар серця — графа Оттокара Черніна, дипльомата й державного діяча австро-угорської монархії, з якого іменем тісно звязана теж одна велика подія з історії України.

Граф Чернін, зі znімченого чеського аристократичного роду, почав теж свою карієру, як член чеського сойму та один із речників чесько-німецького (австрійського) порозуміння. У цій справі мав приблизно ті самі погляди, що архикн. Франц Фердинанд, який втримував з Черніном близькі особисті звязки. На ширші політичні води виплив у 1912 році, коли став досмертним членом віденської палати панів. Слідуючого року став австрійським послом у Букарешті, де проявив надзвичайно високий дипльоматичний хист. На томуж становищі став уже тоді фактичним керманичем австрійської східної і балканської політики, дуже гостро протиставлючись офіціяльним віденським дипльоматам і позакулісовим котеріям, які виявляли жахливу іґноранцію східних і південно-східних народів і проблем. Всетаки, не зміг спинити переходу Румунії на сторону ворогів монархії: на перешкоді станула головно впертість всевладного мадяра — графа Тіси. В найважчих часах, коли вже фізичне і психічне виснаження доходили в Австрії до краю та віщували наближення катастрофи (кінець 1916 року) покликали його на місце Буріяна на становище міністра закордонних справ. На тому становищі він прославився, *як головний промотор і фактичний творець сепаратного миру почвірного союзу з Україною (16. II. 1918) і з Росією (3. III. 1918).* В квітні 1918 року димісіонував, передбачуючи неминучий розвал монархії, якого не хотіли бачити інші віденські можновладці. Однак з політичного життя не вийшов; від демократичної партії увійшов до республиканської національної ради, в якій перебував до 1924 року. Помер у 60 році життя.

Ґр. Чернін залишив обширні спомини п. н. „У світовій війні“ („Im Weltkriege“), які є одним із найцінніших і найбагатших джерел пізнання політичних відносин і куліс Европи в перед- і підчас воєнні роки. З тих споминів теж яскраво визирає сильвета їх автора, як безумовно одного з найрозумніших і найкультурніших европейських діячів перших двох десятиліть XX. віку. Зокрема спомини Черніна є найкращим джерелом до відтворення історії берестейського миру, першого від часів Івана Мазепи, великого міжнародного акту, який впровадив українську проблему в увесь її зріст, не як предмет, але як підмет, у центр великих світових державних проблем. Ґраф Оттокар Чернін був тим західним дипльоматом, який — з тих чи інших мотивів, яких тут не будемо розглядати — пішов назустріч домаганню українців признати самостійність української державности, признав слушність тезі про спільноту інтересів наддніпрянських, галицьких і холмсько-поліських українців та зі свого боку вжив максімум впливів і зусиль, щоби переперти в австро-німецьких колах мінімум вимог українських делеґатів у Бересті. Тому ґрафові Черніновi належиться від українців бодай така коротка згадка — на його свіжу могилу.

При цій нагоді даємо коротенькі виїмки з уступу п. н. „Берестє Литовське“ зі згаданого його твору, які характеризують його бистрий обсерваційний змисл, обєктивізм і високе почуття реалізму*).

*) Весь той уступ зі споминів Черніна наведений (на сторінках 176—241) у книжці „Берестейський мир“ — Спомини та матеріяли, яка вийшла під редакцією і з перекладами І. Кедрина у В-ві „Червона Калина“ в 1928 р. Відтіль теж беремо нинішні виїмки.

ХАРАКТЕРИСТИКА БІЛЬШОВИКІВ.

„20. грудня 1917. Цікаві тії більшовики. Вони говорять про волю і про замирення народів, про мир і вгоду, і при цьому вони — кажуть — є найбільш жорстокими тиранами, яких знає історія. Вони просто вирізують міщанство, а їхніми арґументами є скорострільні і шибениця. Сьогоднішня розмова з Йоффе доказала мені, що тії люди не є чесні і що вони своїм фальшом перевищають усе, що закидається фаховій дипльоматії, — бо переслідувати так громадянство й одночасно говорити про волю, яка ущасливлює світ, це торочення брехні..."

ПЕРША ЗУСТРІЧ З УКРАЇНЦЯМИ У БЕРЕСТІ.

„6. січня 1918. Нині почалися перші переговори з українською делеґацією, яка разом зі своїм головою є у повному складі. Українці різко ріжняться від російських делеґатів. Вони багато менше революційні і непомірно більше цікавляться власним краєм, як загальним соціялізмом. У дійсности: вони не цікавляться Росією, а виключно Україною і всі їх змагання спрямовані на те, щоби стати як мога хутше самостійними. Вони ще не зовсім ясно здають собі справу, чи це має бути повна міжнародня самостійність, чи самостійність у рямцях російської федеративної держави. Видно, що дуже інтеліґентні українські делеґати мають намір ужити нас як відбивної площини, щоби тим лекше скочити на більшовиків. Вони йшли на те, щоби ми признали їм самостійність, а тоді вони виступлять із цим fait accompli (довершеним фактом) перед більшовиками, які будуть приневолені прийняти їх, як рівноправних при підписуванню миру. Одначе наш інтерес лежить у тім, щоби зєднати собі українців для наших умовин миру або вбити клин між них і петербуржців".

ЗРУЧНА УКРАЇНСЬКА ТАКТИКА.

„20. січня 1918... Переговори з українцями, — які без огляду на свою молодість виявили досить зрілости і які стараються використати приятливу для них ситуацію — тягнуться дуже поволи. Спершу вони домагалися Східної Галичини для нової України. Про це не могло бути й балачки. Тоді вони поскромнішали, але від часу, як у нас почались заворушення, вони знають, який наш стан і що ми *мусимо* підписати мир, щоби дістати збіжжа. Тепер вони домагаються окремих прав для Східної Галичини...

Східно-галицьку справу залишу австрійському міністерству; її мусять вирішити у Відні. На себе беру холмську справу. Як довго є ще надія на поміч, я не можу і не маю права для того, щоби зберігти польські симпатії, глядіти, як сотні тисяч умирають з голоду..."

ПРЕСТОЛЬНА РАДА У ВІДНІ ПРО ПОДІЛ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ.

„20. січня 1918. Подорож до Відня. Враження із заворушень ще більше, як я собі уявляв, а їхній вплив катастрофальний. Українці вже не перебалакують із нами, а *диктують*

...Дня 22. січня радила рада, як вирішити українське питання. Цісар відчинив засідання, передаючи слово мені. Я змалював перш усього трудноші, що є перепоною підписати мир із Петербургом, пізніше я склав справоздання про переговори з українцями. Я подав до відома, що вони спершу домагались відступити їм Східну Галичину, але я це відкинув. Так само поставили вони домагання щодо українських територій в Угорщині, але і це домагання я захитав своєю відмовою. Тепер вони вимагають переполовинити Галичину і створити самостійну австрійську провінцію зі Східної Галичини та Буковини. Я підкреслив далекосяжні наслідки, які може мати на дальший хід австро-польських взаємин рішення, що прийняло би українські постуляти... Австрійський уряд мусить рішати, чи ці жертви може взяти на себе чи ні, при чому я не полишив усім його членам найменших сумнівів, що на випадок, якби ми відкинули бажання України, то імовірно не дійдемо з цим краєм до ніякого порозуміння і тим самим будемо приневолені вернутись із Берестя Литовського без ніякого миру.

Після мене промовляв президент міністрів д-р Зайдлер і перш усього підкреслив необхідність негайного підписання миру та розяснював справу утворення українського „кронлянду" головно з парляментарного становища. Президент міністрів був тої гадки, що він без огляду на сподівану гостру опозицію поляків найде в парляменті дві третини більшости за прийняттям предложеного проекту такого закону...

...Після цього цісар зясовував висловлені тут погляди так, що перш усього треба прямувати до миру з Петербургом і Україною і що з Україною треба вести переговори, приймаючи за підставу поділ Галичини..."

ПІДПИСАННЯ МИРУ.

„8. лютого 1918. р. Нині вечором маємо підписати мир з Україною. Перший мир у цій жахливій війні. Та чи Рада таки дійсно сидить ще у Київі? Василько показує мені телеграму апарату Юза з датою 6. ц. м. з Київа до тутешньої делеґації, а Троцький відкинув мою пропозицію, щоби вислати туди на місце австрійського офіцира ґен. штабу, нехай привезе автентичну вістку. Виходить, що його твердження, буцім-то більшовики заволоділи Україною, були таки хитрощами!.."

ГОЛОД НА ГУЦУЛЬЩИНІ.

Стан безробіття. — Голод шириться. — Акція допомоги.

Отримуємо з Косівщини слідуючі інформації:

Безробіття у косівському повіті, викликане цілковитим застоєм в деревному промислі, шириться у застрашаючий спосіб. Від осені, коли вивезено останні дараби, гуцули не находять ніякої праці. За цілу зиму не було ніяких більших вирубів лісів і 70% гірського населення нашого повіту не заробило ні сотика. Не мали можности зарібку і по інших повітах, бо ніде більших „бутинів" не було. За зиму проїли всю бараболю, цей одинокий продукт Гуцульщини, часто неомащену і без соли, бо не було за що її купити. Худобу, яка ще була, випродали за безцін і тепер цілком зрозумілим явищем є голод, не вважаючи на розмірну дешевість харчевих продуктів.

На підставі даних, зібраних Комітетом допомоги голодуючій Гуцульщині у Косові, статистика голодуючих, які їдять раз денно, представляється так: Ясенів Горішній — голодуючих родин 149, в тім 285 дітей нижче 15 літ, Криворівня — 85 родин, Стебне — 56 родин, Красноїля — 76 родин, Голови — 92 родини, Перехресне — 64 родин, Устеріки — 92 родини, Гринява — 280 родин, Жабє — 693 родин. Однак не можна назвати цих даних зовсім точними, бо скількість голодуючих зростає з кожним днем, а обіймає не тільки бідноту, але і середньо заможних селян, які, не маючи заробітку, не можуть найти засобів на закупно харчів. Випродують навіть одяг, тільки що і на це тяжко найти купців. Здоровіші ходять з села в село і допомагають собі жебраниною.

Акція допомоги наразі не велика і щойно наладнується місцевими парохіяльними комітетами, які переводять збірки і зараз же їх розділюють. Наразі поза допомогою розділеною в Криворівні і Ясенові П. Курдидиком, роздано ще 17 сотнарів кукурудзи і 50 кґ. соли за суму 500 зол., присланих Епархіяльним Комітетом у Львові.

Допомога староства виносить около 150 сотнарів, а на будуче обіцяно продавати румунську кукурудзу по зниженій ціні 12 зол. за 100 кґ. Тільки питання, звідки гуцулам взяти гроші на закупно, коли заробітків далі нема. Делеґації населення заявляють у старостві, що не хотять жебранини, тільки жадають можливости праці і заробітку.

Супроти такого стану все громадянство мусить стати на поратунок цієї такої гарної а такої нещасної країни, якої населення рік річно терпить від повени а тепер гине з голоду.

Полекші в екзекуціях проти рільних господарств.

З днем 30. березня ц. р. почав обовязувати закон про полекші в судових екзекуціях проти рільних господарств. Полекші зводяться до зміни деяких приписів про примусову управу рільних господарств і припинення ліцитації нерухомостей. Всупереч дотеперішнім приписам примусовим управителем є сам довжник, оскільки має відповідні кваліфікації й хоче таку управу приняти. Довжник виконує примусову управу під наглядом екзекуційного суду. На домагання довжника екзекуційний суд може наказати тимчасове припинення ліквідації, після вислухання вірителя й опінії палат або рільничих орґанізацій, але тільки на один рік.

Як бачимо, закон про екзекуційні полекші має на увазі тільки велику земельну власність, полишаючи зовсім на боці малоземельних господарів.

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 9. КВІТНЯ 1932.

СТ. ЛЕВИНСЬКИЙ. 4)

З Японського Дому.

Знайомість парижанки з японцем.

— Сказав би хто, що ви поет, а ви тільки японець — сказала Фльоренція.

— Оо! — здивувався Сокічі.

— Невже-ж направду поет? — повернулася вона тепер до мене.

— Пан Сокічі студіює політичну економію — пояснив я.

— О-о! — здивувалася в свою чергу Фльоренція.

— А ви хотіли би бачити Японію? — допитував він.

— Так — сказала коротко, але з притиском.

— Побачите! — впевняв Сокічі.

— З вами? — хитро посміхнулася Фльоренція.

Це збентежило японця і він замовк. Він уперше в свому житті розмовляв зі справжньою европейською жінкою і відкривав її, слово за словом, і погляд за поглядом, як давні моряки далекий, невідомий континент.

Але вже Фльоренція засміялася весело.

— А що в вас цікавого в Японії? Захвалюйте, може поїду.

— У нас є все так як тут в Европі — сказав холодновато японець.

— А кохання? Мені казали, що в Японії не кохають.

— Кохання є скрізь на світі — щиро сміявся Сокічі.

Хто була Фльоренція?

Я бачив раз на малярській виставці Курбе маленьку, русяву, майже руду головку, з великими синюватими очима і сильно зазначеними щоками, що була якби портретом Фльоренції. У катальозі цей малюнок названий був: „Ірляндка".

Але Фльоренція була анґлійкою. Її батько належав до тієї касти людей, що живуча виключно з ренти і втративши постійне місце осідку, залишає своїм дітям безмежну свободу, що з конечности мусить перемінитися у сваволю. Матері вона не мала.

Незвичайно бистра і цікава змалку, вже обїхала, разом із своїм батьком, половину світа. Не було для неї тайни ні в Америці, ні в Африці, знала Індії і неодну зиму провела у маленькій, рожевій палаті над берегом неаполітанського проливу і вдивляючися в дим Везувія, снувала найбільш екстраваґантні мрії про своє майбутнє, як дитина, що все бачила і нічого не знає.

Потому прийшов Париж. Це було місто створене для неї. Її розбуджена інтеліґенція найшла тут усе, чого було їй треба, людей, що вміли балакати і мущин, що знали мовчати. Тут уперше, після Льондону і Ню-Йорку, найшла дискретних сусід і вебачливих любків. Світ у Парижі здавався Фльоренції одночасно ширший і менше трагічний, як цій необачній дитині з казки, що крадькома вибралась утікати поза поріг рідного дому і тут, нечайно, найшла теплу руку досвідного провідника. Кожна річ у Парижі, кожна найменша подія життя, була чомусь важливішою для неї, як денебудь у другому місті на світі, бо завжди служила дотепно придуманим тлом для її забаганок. Французька столиця була дуже складною шахівницею, що вимагала знаменитого грача-стратеґа, але давала втаємниченим насолоду правдивого мистецтва.

Чи думала вона коли про вінчання?

Таке питання про неї було справжнім абсурдом.

Яке щастя може дати вічна сваволя?, питаємо здивовані. Але про щастя не думала Фльоренція. Вона була вдоволена своїм істнуванням і більше не бажала.

Такою була перша европейська жінка, яку пізнав Сокічі.

— Як подобалась вам Фльоренція? — питав я його, коли вже відійшла. Але Сокічі виглядав нібв сваток з відсталого села, що вперше у житті почує у радіо голоси далекого світа і тепер стоїть збентежений, наче вріс у землю, не знаючи звідки всі ці невідомі звуки беруться. Нарешті спромігся він на відповідь:

— Мені подобається у ваших жінок, що вони такі самостійні.

— Так, це в першу чергу — роздумував я — вам надокучила покора, жертвенність ваших жі-

Новий Виділ „Просвіти“.

Перше засідання і поділ праці.

Головний Виділ Т-ва „Просвіта“, вибраний на останніх Загальних Зборах, уконституувався дня 5. п. м. і розділив поодинокі чинности в слідуючий спосіб: голова — д-р Іван Брик, заступники голови — Василь Мудрий і д-р Карло Коберський, секретар — Михайло Таранько, заст. секретаря — Остап Павлів, скарбник — Юліян Дроздовський, контрольор — Михайло Корчинський, фінансовий референт — д-р Карло Коберський, завідуючий книгарнями — Василь Луцький, бібліотекар — інж. Роман Раковський, референт і голова просвітньо-організаційної комісії — д-р Іван Брик, референт для справ поборювання неграмотности — о. Юліян Дзерович, референт театрального мистецтва — Сянка Стахова, референт кольпортажі книжок — Остап Павлів, референт маєтків — д-р Михайло Холевчук, референт правний і канцелярійного персоналу — д-р Кость Паньківський, референт переплетні — Михайло Таранько, референт жіночих справ при читальнях — Ірина Павликовська, референт для звязку з кооперацією — Михайло Корчинський, референт пропаганди — Володимир Целевич, референт організації гуртків позашкільної освіти при читальнях — Микола Дужий. Крім цього рішено покликати до життя адміністраційно-господарську комісію у слідуючім складі: д-р Іван Брик, Василь Мудрий, д-р Карло Коберський, Михайло Таранько, Юліян Дроздовський, Ярослав Колтунюк, о. ігумен Йосиф Лучинський, д-р Михайло Холевчук, д-р Кость Паньківський, Володимир Целевич, д-р Микола Шухевич, д-р Лесь Кульчицький, Іван Тиктор, о. Василь Навроцький з Красного, д-р Кость Левицький, д-р Матвій Стахів, інж. Микола Творидло, Семен Маґаляс.

До просвітньо-організаційної комісії входять: д-р Іван Брик, референти: для справ поборювання неграмотности — о. Юліян Дзерович, театрального мистецтва — Сянка Стахова, організації гуртків позашкільної освіти — Микола Дужий, пропаганди — Володимир Целевич, кольпортажі книжок — Остап Павлів, жіночих справ при читальнях — Ірина Павликовська, правний — д-р Кость Паньківський, звязку з кооперацією — Михайло Корчинський, директор Семен Маґаляс. Обі названі комісії мають право кооптації, а крім цього просвітньо-організаційна комісія має право покликувати в міру потреби для справ звязаних з деякими рефератами підкомісії. До комісії пропаганди увійшли крім референта Володимира Целевича ще: Василь Мудрий, о. Йосиф Лучинський, д-р Карло Коберський, Остап Павлів, Микола Дужий.

Делеґатом до Кураторії фондації ім. о. Й. Фолиса назначено д-ра Карла Коберського, до кураторії Національного Музею — Василя Мудрого, до Виділу Т-ва охорони дітей і опіки над молодю — Володимира Целевича, до Головної Ради Т-ва „Сільський Господар“ — Зенона Пеленського, фондації ім. Григорія Кузьми в Золочеві — о. Юліяна Дзеровича. На тімже засіданню поручено Президії виготовити проєкт реґуляміну Гол. Виділу та рішено на найближчім засіданню основно познайомити всіх членів Виділу з фінансовим станом Т-ва та головно з його зобовязаннями, термінами платности та з пляном санації.

Вкінці Головний Виділ рішив подати до загального відома розподіл чинностей Виділу і **при тій нагоді звернутися до нашого громадянства з гарячим покликом до живішої участи у внутрішній позичці для санування „Просвіти“, щоби таким чином допомогти Т-ву вивязатися з дуже значних зобовязань, які припадають уже на день 1. травня ц. р.**

Головний Виділ свідомий того, яке велике і тяжке завдання йому припало, доложить всіх заходів, щоби його виконати, однак це буде можливе тільки при максимальній підтримці всього свідомого громадянства.

Канцелярія Т-ва „Просвіта“.

Пруський уряд проти гітлерівців.

Пруський уряд перейшов до безоглядної офензиви супроти гітлерівської організації. В останньому часі оголошено урядово деякі документи, сконфісковані підчас березневих ревізій. На основі цих документів ясно, що штурмові відділи були немов державою в державі. Розвідка цих відділів розтягалася на всі державні органи. Знаменито була зорганізована комунікаційна служба, що послугувалася всіми новочасними засобами. Найдено готові мобілізаційні прикази на 13. березня і т. д.

Оголошені документи викликали в цілій Німеччині велике обурення. Управа націонал-соціялістичної партії зложила в тій справі протест і домагається відкриття головної кватири в Берліні закритої недавно.

Позичка для наддунайських держав.

Французький щоденник „Ліберте“ повідомляє, що Франція виготовила плян великої конверсійної позички для наддунайських держав. Позичка у висоті 1 міліярда франків має уможливити наддунайським державам основну санацію їх бюджетів. Щодо Австрії, то Франція готова признати їй позичку тільки під умовиною, що австрійський уряд згодиться на фінансову контролю. Останні французько-англійські розмови в Льондоні довели до повного порозуміння між обома державами, що партиципуватимуть у проєктованій позичці. Найважніша річ, щоби наддунайські держави наперед порозумілися між собою, а відтак відбудеться спільна конференція інтересованих держав.

—o—

Справа українського епископа на Волині.

Пишуть нам з Волині: Як уже відомо з преси, митрополія згодилася висвятити на вікарного епископа Волині архим. Полікарпа (українця) під умовиною, що уряд згодиться на висвячення б. російського офіцера Сави Совєтова на епископа для нещасної Холмщини, якої москалі не хочуть випустити із своїх рук.

Хіротонія Сави Совєтова була призначена на 3-го, а Полікарпа на 10. квітня. Але з місця, (як кажуть, не без відома деяких митрополитальних кол) на Волині розпочалася сильна московська акція, щоби скомпромітувати арх. Полікарпа й не допустити до його хіротонії після того, як Сава вже стане епископом. Заворушились москалі по всіх повітових містах і почали наклікати до підписування якихось брудних наклепів на архим. Полікарпа та протестів до митрополії проти його висвячення.

Протоєрей Рогальський у Рівному навіть публично у катедрі агітував проти наміру митрополії, кажучи, що арх. Полікарпа висовують „темні“ сили. В агітаційній акції взяв активнішу участь відомий володимирець Комаревич. Прибувши до Луцька, скликав він у приватному домі нараду, намовляючи місцевих росіян підписати „донос“ на архим. Полікарпа, але росіяни відмовилися підписатись і лише вирішили „домагатися“ від Синоду, щоби майбутній епископ (архим. Полікарп) служив у Луцьку по слов'янськи.

Ходить поголоски, що воєвідська влада поставила домагання митрополії забрати прот. Рогальського з Рівного за межі воєвідства.

Але довкола особи архим. Полікарпа, як майбутнього епископа, почався несмачний танок і серед „ріднохатівців“ та „могильників“, які хочуть з першого кроку опутати його своїми сітками й втягнути в свою політичну акцію. З цією метою проєктують спеціяльне прийняття в „Рідній Хаті“ і т. ін. Як зачувати, на цьому тлі наступило розбиття навіть серед цього політичного табору: знайшлися більш тверезі, які висловлюються проти втягання нового епископа-українця відразу у вир політичної колотнечі й залишити йому питому церковну ділянку. Та Певний домагається підпорядкування йому еп. Полікарпа.

Колиб вдалося різним „могильникам“ затягнути нового епископа на свій політичний загумінок, то можнаб було лише сумувати над його гірким положенням на Волині, бо селянство відразу поставилосяб із недовірям до такого українського епископа. А це булоб на руку лише москалям.

Епископ (нині архим. Полікарп) має приїхати до Луцька 11. квітня і тут поселитися. В яке положення вища церковна влада ставить епископа-українця, говорить хочаб такий факт, що для нього нема помешкання, в той час, як прот. Павліковскій, що інакше не називає церкву як „русскою“, займає в домі українського брацтва шість розкішних кімнат.

Отже покищо розпаношенню москалів на українській землі не видно краю.

Ширіть наш часопис!

З Тимчасової Ради міста Львова.

Справа підмоги для шпиталю „Народньої Лічниці“.

На суботнішньому засіданні IV. секції Ради м. Львова обговорювано бюджет міста, а саме видатки на справи публичного здоровля; р. **В. Темницький** поставив внесок, щоби субвенцію міста на будову шпиталю „Народньої Лічниці“, преліміновану у смішно дрібній квоті 1.200 зол. підвищити до квоти 10.000 зол. Над цим внеском розгорнулася дискусія, в якій між іншими взяв участь президент міста п. **Дрояновський**, заявляючи, що домагання підмоги з боку міста на таку ціль уважає вправді слушним, але місто находиться в такім труднім фінансовім становищі, що не може піти цьому на стрічу. Зате д-р **Руф**, примар жидівського шпиталю, заявився проти внеску р. Темницького, хоча не спромігся навіть на сякі-такі аргументи, що хочби позірно оправдували це неґативне становище. Так і видно було, що тільки національно-політичні спонуки диктують цій людині неґативне відношення до зовсім аполітичного, чисто гуманітарного постуляту українського населення.

Цікаве було також, що член жидівсько-сіоністичного клюбу кравець **Більбель з вул. Косцюшка** хитро-мудро здержався від голосування! Це його становище характеристичне для політики львівських сіоністів, що налогово держаться крутої лінії ходження поміж дощ. Сам п. Більбель, очевидно, іґнорує свою українську клієнтелю, коли навіть у таких справах лякається піддержати своїм голосом слушне домагання суспільности, яка мабуть не дуже мало давала досі заробляти кравецькому варштатови цього сіоністичного радного.

Не дивлячися на неприхильне становище жидівських радних (санаційного д-ра Руфа і сіоністичного п. Більбля) внесок р. Темницького дістав всетаки один голос більшости і став ухвалою IV. секції. Тепер черга на українських членів бюджетової комісії, щоби цю [illegible] IV. секції належно підтримати і не [illegible] їй на цій комісії провалитися.

—o—

вок, нам хочеться сильнішої страви, емоцій, жінок, що одним словом, одним поглядом вміють прикувати до себе на місяці, літа. Ви, ніби ці метелі гарячих вечорів хочете летіти до вогню, щоби згоріти. Як ми...

Я глянув на Сокічія. Він сидів мовчазний, упявивши очі в мене, два жевріючі вуглики серед нежиної маски обличчя.

Вечоріло, коли Сокічі почав засипувати мене градом питань: хто вона?, звідки?, де ходить?

Двох японців перешіптувалося в одному куточку салі. Сторож ходив навшпиньках поміж столики і збирав недокурки папіросів. Різкий голос Сокічія вражав у цій атмосфері як нескромність.

Але вже незабаром мій японець почав і без мене чудово орієнтуватися у лябіринті Парижа. Він заходив на курси у Коледж де Франс, не пропустив віодного галянтного, париського вернісажу, вкручувався на „ґенеральні“ у театри і став постійним гостем деяких елеґантних ресторанів у дільниці Трокадеро, де мешкала Фльоренція.

В Японському Домі поводився, як чужий. Скоро біг коридорами, байдужий до своїх знайомих і звичайно посвистував якусь модну муринську арію.

(Продовження буде.)

Зміна адреси 1 зол. Можна присилати почтовими марками.

Редукують українських залізничників.

На днях станиславівська дирекція польських державних залізниць доручила рішення міністерства комунікації цілому рядові українських залізничних службовиків, котрих з покликом на § 126 розпорядку ради міністрів з 28. липня 1929 р. В. З. П. Р. ч. 57 поз. 447 переносить передчасно в стан нечинний а декого зовсім виданюють зі служби. І так перенесено в стан нечинний керманичів потягів II. кляси Михайла Мандзія, літ 49, з Копичинець, Павла Сторожинського літ 42, з Копичинець і рівнож молодого ще Івана Гвоздика з Чорткова, а залізничого адюнкта Ластовецького в Станиславові, бувшого австрійського капітана, що мав всього 7 літ залізничої служби, батька 4 дітей, позбавлено посади зовсім без пенсії. Всі вони мають якнайліпші кваліфікації і фізично здорові.

Кажуть, що крім згаданих зредукували ще більше українців в районі станиславівської дирекції залізниць і що мають наступити ще дальші редукції, які не обіймають тут зовсім польських урядовців і польської залізничої служби.

Незалежність Филипин.

Вашингтонська палата репрезентантів признала незалежність Филипинським островам. Ліквідація американської державности на Филипинах відбудеться етапами і потреває до 1940 р., коли острови стануть зовсім незалежними.

Американська преса виступила гостро проти ухвали палати репрезентантів. Уважає це капітуляцією супроти Японії, що задумує опанувати Филипини.

——o——

Два смертні присуди в Москві.

МОСКВА, 6. IV. ПАТ. У другому дні розправи проти Штерна та Васілєва пополудні відбулося тайне засідання. На нього допустили представників німецької амбасади та польського посольства. Після відновлення явного засідання Штерн старався відкликати всі зізнання та уневажнив свої підписи із вступного слідства. Покликався на неевропейські методи слідства та їх ближче не означив.

Прокуратор Криленко в обвинувачуючій промові зажадав кари смерти для обох обвинувачених. Оборонець Васілєва просив помилувати його клієнта.

Васілєв в останнім слові сказав, що провинився дуже супроти батьківщини. Штерн в останній хвилині сказав, що тому що адвокат не боронив його, зрікається заповідженого останнього слова.

Трибунал після наради видав присуд, який засуджує обох обвинувачених на розстріл. Обвинувачені приняли присуд спокійно.

У мотивах присуду сказано м. і., що обвинувачені ділали на приказ контрреволюційної організації, створеної в 1928. Всев. Любарським, який приїхав до Москви нібито в характері дипльоматичного куріера.

Присуд є оконечний та не підлягає апеляції.

ПОВІНЬ У СХ. Галичині.

СТАНИСЛАВІВ. 7. IV. ПАТ. Вода в усіх ріках підіймається і дальше: в Дністрі доходить до 4.20 м., в Свічі 4.40 м., у ріці Стрию 6.10 м. понад звичайний рівень.

У Жидачівщині евакуували почасти: Устя, Надітичі, Київець, Березину та Деменку Піддністрянську. Опір залив у Тухлі 16 господарств, які заздалегідь евакуували. У Розгірчу (пов. Стрий) вода залила 24 господарства. Евакуювали лише 15 родин, 18 лишилося ще в залитих хатах.

БРОДИ, 7. IV. ПАТ. На Стирі в Станиславчику комунікація дальше перервана. У Щуровичах Стир вилив на 2 клм. Село Грималівка (пов. Броди) загрожене. У Берестечку крига забрала великий міст на р. Стирі. Лід на ставі великому на 140 моргів в Лешневі рушив та заподіяв великі шкоди. Сапери усунули мінами лід біля шлюзів. Комунікація між Лешневом і Бродами перервана. При розбиванні леду перед шлюзами в Лешневі крига схопила Стан. Шахновича. Зі зломаною ногою перевезли його до шпиталю.

РІВНЕ. 7. IV. ПАТ. Наслідком напору води завалився міст в Острові, що лучить дві дільниці міста, міст поплив. Біля Клеваня р. Стубла забрала кілька менших мостів. У Здолбунові р. Устя зірвала греблі на ставі. Вода в Рівнім доходить до зал. шляху, підмила зал. міст. У Здолбунові р. Устя залила вулиці біля зал. двірця.

БЕРЕЖАНИ, 7. IV. ПАТ. Долина Золотої Липи залита. Деревляний міст на шл. Бережани-Тернопіль залитий, його зірвало, хоч сапери привязали линвами до залізно-бетонового мосту, який будують. На передмісті Бережан Марцелівці вода сягає вікон хат; таксамо в Посухові.

ПЕРЕМИШЛЬ, 7. IV. ПАТ. Вода в Сяні доходила вчора до 5 м. понад зв. рівень. Поля і надбережні левади залиті в усім повіті. Грище „Гаґібору" під водою. В передмісті Вовче кільканадцять домів під водою. Ціле передмістя евакували. Вода вдерлася до 9 домів. У Перемишлі залита зовсім вул. Раймонта. В повіті залиті Рукшичі, Руська Весь, Бахів, почасти Бабичі та дорога до Бахова.

——o——

КОНФЕРЕНЦІЯ ЧОТИРЬОХ ДЕРЖАВ.

В будинку британського уряду закордонних справ у Льондоні розпочалася 6. ц. м. конференція чотирьох держав у справі господарської санації наддунайських держав. Наради відкрив англійський премієр Мекдональд промовою, що вийшла по лінії поглядів, узгіднених з франц. премієром Тардіє. Опісля промовляли італійський делегат мін. Гранді, франц. дел. мін. Флянден і німецький делегат Більов. Після конференції появився офіціяльний комунікат, який стверджує, що нарада була посвячена виміні думок над господарською ситуацією наддунайських держав і над засобами, що довелиб до поправи відносин. Конференція потреває кілька днів.

Зачувати, що італійська й німецька делегація уложила спільну тактику на конференції. Обі делегації рішили виступити з рішучою опозицією проти британсько-французьких плянів, при чому її речником буде міністр Гранді.

СПРАВА НАДДУНАЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ РІШЕНА.

ПАРИЖ. 6. IV. ПАТ. Справу приступлення до наддунайської федерації Німеччини, Італії, Болгарії та Польщі полагоджено на льондонській конференції негативно. На думку представників Франції й Англії було би вказаним, щоби наддунайські держави вибрали невтральну особу на становище предсідника комісії, що має розвязати проблему преференційних тариф. Обміркували дві концепції: чи обнизити загально й рівномірно теперішні тарифи, чи обнизити відповідно до категорії товару. Приняли першу концепцію, причому англійці радять ще і відступити від стандарту золота. Позичку, яку можуть дати великодержави, означено на 1 міліярд франків.

НОВИЙ БУРМІСТР ДРОГОБИЧА.

Міська рада в Дрогобичі вибрала новим бурмістром Дрогобича Райм. Яроша, власника Трускавця. Першим асесором на місце вильосованого д-ра Ільницького вибрали голову українського клюбу д-ра **Степ. Витвицького.**

ЧЕРНІВЦІ ВІДРІЗАНІ ВІД СВІТА.

БУКАРЕШТ, 7. IV. ПАТ. У всьому краю велика повінь. Шкоди великі. Комунікація в багатьох місцях перервана. Міста Чернівці та Кишинів відрізані від світа. Поїзди, що їдуть до Польщі, зупинилися в Чернівцях.

ЗГОРІЛО 48 ГОСПОДАРСТВ.

СТАНИСЛАВІВ, 7. IV. ПАТ. У хаті Мих. Бабія в Заваді (пов. Калуш) повстала пожежа, яка наслідком вітру перенеслася на сусідні будинки. Згоріло 48 хат, 31 стаєн і 36 стоділ, інвентар живий та мертвий, збіжє і т. д. Пошкодованих загалом є 56 родин.

МУСОЛІНІ ГОВОРИВ ПО-НІМЕЦЬКИ.

При нагоді отворення нового „Ґетового Дому" в Римі Мусоліні в довшій промові виголошеній по-німецьки вшанував Ґетого. М. і. сказав, що кожен нарід найшов свій найвищий вислів в одним генії. Ґете лучить найкращі прикмети душі, культури та цивілізації германського духа.

Німецький амбасадор Шуберт подякував Мусолінієви в італійській мові.

У політичних колах вважають цю культурну маніфестацію характеристичним виявом змін у взаєминах тих держав.

Хто не платить за часопис, підриває рідну ...

ЗАСУДИЛИ ШПІОНА.

У Варшаві відбувалася розправа проти псевдо-інжиніра Станішевського та його любовниці Мих. Грот, обвинувачених у шпіонажі. Прокуратор сказав, що Станішевський міжнародній агент шпіонажі та що за кордоном в Англії, Бельгії й Німеччині працював як шпіон і мабуть сидів там у тюрмі. Домагався для нього кари 15 літ тюрми. Станішевського засудили на 10 літ, Мих. Грот на 3 роки.

ВІДНАЙШЛИ ЛІНДБЕРҐОВУ ДИТИНУ?

БЕРЛІН, 7. IV. ПАТ. Велику сензацію в усій Америці викликала заява губернатора стейту Ню Джерзі, Мура, який запевнив представників преси, що віднайшли Ліндберґову дитину. Причинився до віднайдення інж. Кортіс, добре обізнаний зі світом злочинців. Кортіс сказав репортерам, що маленького Ліндберґа вже небаром віддадуть батькам. Губернатор потверджує Кортісові слова, та не хоче виявити подрібниць. Загально здогадуються, що бандити віддали вже дитину стороннім людям.

ВЕЛИКИЙ КОМУНІСТИЧНИЙ ПРОЦЕС У ЛЬВОВІ.

Перед львівським судом присяглих почався в середу великий процес, (розписаний до 25. квітня) проти 15 членів львівського комітету КПЗУ. переважно жидів. Вони обвинувачені в державній зраді, в цьому три під закидом співвини в убивстві 17-літнього Льва Вольфенгавта, члена союзу комун. молоді. Пізніше влада того союзу припинила В-та в членстві, бо його підозрівали в провокаторстві та що є на услугах поліції. Вольфенгавта згідно з обвинуваченням 19. липня 1930 р. убив Лев Щур. Опісля Щур і Бройтфресер вкинули трупа у Полтву, відки його виловили 25. липня 1930. Шур і Бройтфресер одержали від Котуцького по 100 зол. і пропали зі Львова. За ними розписали стежні листи, та досі їх не зловили.

Переслухані обв. Шаян, Герберт і Умшвайф не признаються до вини.

ЦЕРКВА В ЗОЛОЧЕВІ ВАЛИТЬСЯ.

ЗОЛОЧІВ, 7. IV. ПАТ. Оноді після Богослуження в парох. церкві в Золочеві, як уже люди вийшли, відлетів зі стелі тинк на просторі 4 кв. м., а разом із ним великий павук. В стелі повстала щілина широка на 2 цм., тому правє частина склепіння обсунулася на кілька цм. і тому стеля й дальше трісла на просторі 8 м. Стеля може завалитися, бо склепіння збутвіле.

Церква побудована в XVI. столітті.

ОСТАННІ ВІСТИ

АРЕШТУВАЛИ НАЧАЛЬНИКА ВИДІЛУ НАЙВ. КОНТР. ПАЛАТИ.

У Варшаві на приказ цивільної та військової влади арештували бувш. полковника інж. Ром. Зенкевича, ем. начальника виділу Найв. Контрольної Палати. При ревізії забрали багато книжок, рукописів, записок і листів, усього три скрині. Арештований жонатий з гр. Байнською, був професором білоруської літератури в сх. інституті, членом наукового т-ва, мужем довіря білоруської фракції, молодославянського т-ва й ін. наукових товариств. Тепер був Зенкевич головою офертової комісії виділу засобів держ. залізниць. Причина арештування невідома, кажуть, що були це надужиття при доставах.

ПОЧТОВІ ДОПЛАТИ СКАСУЮТЬ.

ВАРШАВА, 7. IV. ПАТ. Є чутки, що доплати до почтових оплат у користь безробітних будуть таки скасовані з 15. квітня ц. р.

Приватно повідомляють, що з 15. квітня скасують 5-сотикові доплати від листів і кореспондентів, від листів за порученням та доручення пачок від 5 до 50 гр., за доручення вартісних листів і почт. переказів і 5—20 сот. титулом додаткових оплат від пачок.

СПЕКА ТА ПОВІНЬ В ЮГОСЛАВІЇ.

БІЛГОРОД, 7. IV. ПАТ. Усю Югославію захопила филя спеки. В Білгороді вчора було +28 ст. Ц.

З Пожареваца повідомляють, що повінь там із кожною годиною щораз страшніша. В околицях Сремської Митровиці вода в Саві піднеслася на 7 м. понад зв. рівень. Вісім сіл залила вода. 1200 домів евакували.

ТАНЕЧНИЦЯ ЗАСТРІЛИЛА СИНА ЛЬВІВСЬКОГО РЕСТАВРАТОРА.

У Ніцеї застрілила танечниця Ада Козловська Фреда Ценгута, сина відомого львівського реставратора. Молодий Ценгут любився в Козловській та виїхав із нею до Парижа та Ніцеї, де обоє виступали в тамошніх барах. Та з причини економічної кризи їм жилося чимраз гірше. Батько написав синові, що може вернутися до Львова, одначе без Козловської. Коли молодий Ценгут рішився на це та став готовитися до від'їзду, Козловська застрілила його трьома револьверовими стрілами.

НОВИНКИ

— **Приймаю як давніше в моїм заведенні при вул. Сикстуській ч. 17 від 9—1 і 3—6. — Насс.**

— **Українська робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, вул. Коперника 16. II. пов. Тел. 54-46.** 792-?

— **Конфіската „Діла“.** Вчорашне число „Діла“ (76) підпало конфіскаті за останнє речення передової статті п. н. „За три роки“. Це вже 9-та конфіската нашого органу в цьому році.

— **Правосильність присуду на б. послів о. прáлата Куницького й п. Заваликута.** Повідомляють нас, що прокуратура відкликала свою касацію проти присуду, який запав на недавньому процесі проти б. послів о. прал. Куницького й п. Заваликута і таким робом цей присуд став правосильний. Обидва названі громадяни отримали були по 6 місяців вязниці з завішенням кари на 5 літ.

— **„Бібльос“ а „Мета“.** Отримуємо слідуюче спростування з просьбою видрукувати його: „В „Новій Зорі“ появилася нотатка, в якій названо друкарню „Бібльос“ власністю видавничої кооперативи „Мета“. Отсим стверджуємо, що друкарня „Бібльос“ є окремим підприємством, яке має з Видавничою Кооперативою „Мета“ спільне хіба те, що кооператива в ній звичайно друкує свої часописи. Власністю Кооперативи „Мета“ друкарня „Бібльос“ ніколи не була і не є. — Львів, дня 6. квітня 1932 р. — Видавнича Кооператива „Мета“.

— **У відповідь дописувачеві „Гром. Голосу“.** Настоятель луцької Чеснохресної української церкви протопресвітер П. Пащевський, просить нас помістити в „Ділі“ отсе: В ч. 12. „Громадського Голосу“ з дня 26. березня ц. р. якийсь дописувач з Луцька подав, що протопр. П. Пащевський 13. III. правив панахиду по Шевченкові на замовлення „Р. Х.“ й інших і в свойому слові сказав, що нам не залишається більше нічого, тільки „смиритися й молитися“. В дні 13. березня прот. Пащевський був у Львові, де лежить у шпиталі його хвора дружина, а значить, не міг ні правити панахиди в Луцьку, ні щось подібного говорити. Панахиду правив свящ. Грушецький.

— **Вільний виїзд до Арґентини.** В Арґентині розпочинається пора плодозборів, тому можуть туди їхати без ніяких візвань самотні хлібороби, хліборобські бездітні родини і з дітьми без обмежень з боку польської й арґентинської влади. Треба лише мати гроші на корабельну карту й оплату арґентинської візи. Зате самітні жінки можуть їхати лише на основі візвань або афідавітів, засвідчених польським консулятом в Буенос-Айрес.

— **Персональне Бюро при Львівській Шк. Кураторії.** Повище бюро, утворене при Кураторії, полагоджує особисті справи вчителів усіх катеґорій шкіл та службовників і нижчих функціонарів Кураторії і підлягаючих їй властей, урядів і інстанцій. Начальником бюра іменований д-р Ів. Веринський.

— **Авантюри на львівському ринку.** В середу вполудне на львівському ринку більший гурт людей старався зібрати перед ратушем. Перекупки в переполосі втікали. Поліція розіґнала демонстрантів.

— **Дрібні вісти.** Львівський суд присяжних засудив 18-літнього Брон. Таворнюка із Зубрі на 2 і пів року вязниці за те, що ограбив у лісі чотири особи. — У Варшаві отроїлися дві ґімназистки, Ольчаківна і Сохацька, що залюбилися в тому самому студенті. — В південній Італії дався чути землетрус, найсильніше в сторонах Калябрії.

— **Нагінка на „Обуз Велькей Польскі“.** На терені краківського воєвідства поліція перевела в останніх двох тижнях масові ревізії й арештування серед членів „Обозу велькей Польскі“, а також серед осіб, що не належать до тієї організації. Були випадки, що органи слідчої поліції ревідували на двірці валізки студентів, що їхали на свята. У всіх випадках шукали за доказами протидержавної акції, що поширилася, як повідомляє „Курер Львовскі“, в останніх часах по містах і селах.

— **Гаракірі польського почтовця.** У Варшаві розпоров собі бритвою живіт почтовець Шиманський. Шиманського відправили тому, що украв багато марок.

— **Боротьба з картелями.** В польських урядових колах говориться тепер багато про боротьбу з картелями. На перший плян має піти картель заліза. Коло 10. ц. м. міністерство промислу й торговлі має оголосити комунікат, повідомляючи, що під натиском міністерства цей картель обнижив ціни. Опісля прийде черга на інші картелі.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Січові звичаї.

На всякі збори, зїзди, здвиги і т. п. конвентиклі добре є дивитися з перспективи. Тоді не видно дрібниць: хто блондин, а хто тенор, хто має особисті амбіції, а хто склерозу, хто ставив внесок, а хто могорич... Все це річі другорядні, які з часом затираються, пропадають...

Остає тільки загальне враження.

Осталися такі загальні враження і по всіх тих зборах та зїздах, які прогомоніли недавно у Львові. Ні. Неточно кажу. Зїзди тільки проминули, але не прогомоніли. Гомонять вони й досі і ще довго будуть гомоніти в часописах, в редакціях і в каварнях, аж поки нова якась сенсація не займе уваги громадян.

Скаже хтось:

— А „Бібльос“?!

Правда, сенсація сяка-така є, але не така, щоби всеціло полонити увагу, цікавість і язик львовянина.

Отже вернім до зїздів, а про останню сенсацію може іншим разом.

Всі памятаємо зі школи і з приватної лектури, як то вибирали на Січі кошового...

Січовий майдан...

Брацтво вилягло з куринів, як бжоли з вулия.

І гуде.

Гуде, хоч архімандрит з духовенством жде, хоч кошовий з усією отаманією з ноги на ногу переступає, а то й нігті з нетерплячки гризе: ануж когось іншого виберуть!!

Врешті хтось:

— Семен Голий на кошового!

— Ні, Прокіп Корж!

— Трясця вашій матері, ні один, ні другий!

— Еґеж, еґеж, ...геж ...еж ...ж... — гуде брацтво.

Провалились значить...

Вкінці:

— Самійло Зборовський!

І шапки в гору, як стадо ворон.

Тоді врадуваний кандидат тричі відмовляється.

— Не достоїн я! — а сам тремтить: — Ануж повірять!

Але товариство знає, що це тільки форма. Тричі кидає шапками і тричі „бжілкою гуде“, аж шум Дніпра глушить.

Тоді:

Сурми-труби загриміли, барабани, задуднілм, бунчуками-хоругвами вирили преславного запорожця Самійла Зборовського.

А після того:

— Давай сміття!

І на поблагословлену кошову голову сміттям, піском і що під руки попало.

Так було колись на Січі, що минулася, як і все на світі минається.

Але традиція осталась до нині. Не ціла, але трохи.

Вибирають у нас когонебудь денебудь, то так як на Січі.

Тільки є деякі зміни, з огляду на змінені обставини і століття. Отже є комісія матка, реферати, корреферати, а нема: трикратного „я недостоїн“, бунчуків, хоругов і кидання шапками.

Все решта цятка в цятку.

І народ гуде як бжілка і кандидатів є кілька.

Виберуть кошового якоїсь установи, чи орґанізації, а тоді:

— Давай сміття!

І сиплять, аж курява довкола стоїть, аж вибравець душиться.

Я не проти традиції, борони Боже! Але можеб і її змінити та пристосувати до обставин.

Можеб так посипати голову кандидата перед вибором?! Наприклад: на попередніх нарадах, на комісії-матці чи на пленумі?

Тоді лекше завдання для голосуючих:

Менше сміття на голові — от і кошовий!

Можливо, що в нас цю традицію булиб давно змінили, але життя не давало. Просто виберуть когось похапцем, так що нема часу сипати сміття перед вибором.

Треба якось це все погодити!

Щоб і традиція і користь!

Галактіон Чіпка.

Смерть „папи монізму“.

Фізик і фільософ Вільгельм Оствальд.

У Ляйпціґу помер 4-го ц. м. Вільгельм Оствальд у 79-му р. життя. Його імя звеличане у 1909 р. нагородою Нобля за фізичні праці.

Усе життя Оствальда — типового німецького вченого. Уроджений у 1853 р. у Ризі, у 1881 р. став там професором політехніки, від 1887 до 1906 проф. фізикальної хемії в Ляйпціґу. У 1905 покликаний на один рік до Америки, до університету в Гарвард на виклади; був це перший випадок, коли німецького вченого запрохав американський університет. У 1909 прийшла нагорода Нобля. У 1911 р. заснував він „Союз моністів“ і був його досмертним головою.

Його головні твори „Підручник загальної хемії“, „Нарис загальної хемії“, „Підручник фізикохемічних помірів“, „Наукові підстави аналітичної хемії“, „Електрохемія“, „Нарис анорганічної хемії“, „Відчити про натурфільософію“, „Школа хемії“, „Елементи і сполуки“, „Іконоскопійні студії“, „Енергетичні основи науки про культуру“, „Енергетичний імператив“, „Фільософія цінностей“, „Недільні проповіди про монізм“, „Математична та фізикальна теорія фарб“, „Гармонія барв“, „Гармонія форм“, „Напрямні життя. Автобіографія“. Він видавав „Журнал фізикальної хемії“, „Річники натурфільософії“ і журнал „Барва“.

В. Оствальд єднав фізикальні досліди із фільософічними теоріями. В основу своєї енергетичної теорії він поклав головні поняття матеріялізму про силу та матерію і обєднав їх одним спільним поняттям „енергії“; у „поняття“ матерії він вкладав поняття форми, обєму, тягару та поверхні.

У фізикальній хемії він відкрив чимало нових законів. Із дослідів над фарбами пробував вивести навіть загальні закони, що мали би значіння для майбутньої мистецької творчости. Всі природничі закони пробував він злити у один суцільний науковий світогляд, що заступав би і метафізику і етику. Таким робом пробував він за прикладом Ернеста Гекля відродити монізм і був останнім великим моністом, названим „папою монізму“.

— **Безробіття в Польщі.** Державний уряд посередництва праці оголосив статистику, з якої виходить, що 2. квітня ц. р. в Польщі було 352.754 безробітних, отже в порівнянні з попереднім тижнем спадок на 3.216 осіб. Спадок торкається робітничої групи, бо безробіття умових робітників зростає, так, що безробітних умових робітників є тепер 40.158.

— **Дві тисячі тайних горалень.** Скарбова контроля викрила на терені польської держави в другій половині минулого року біля 2.000 нелеґальних горалень, потягаючи до відповідальности майже 7 тис. осіб. Свідчить це про незвичайний зріст тайного горальництва, що є наслідком надмірно високих цін на монопольні вироби. Одночасно це невимовно сумне свідоцтво низького культурного рівня тих народніх мас, що ще досі не бачать в алькоголі свого найбільшого ворога.

— **Засуд на богохульну брошуру.** Окружний суд у Лодзі розбирав справу лікаря шпиталю Марії Магдалини і відомого вільнодумного діяча д-ра Здзіслава Мержинського, що написав брошуру п. з. „Як чоловік створив Бога?“, в якій допустився богохульства. Одну розправу з лютого ц. р. відложено, тому, що обвинувачений покликав на свідка професора варшавського університету, д-ра Ст. Чармовського. Розправа велася при зачинених дверях і скінчилася присудом, на основі якого д-р Мержинські дістав за два уступи своєї брошури 3 місяці вязниці з завішенням кари на 2 роки.

— **Замісць проґібіції бойкот.** У Фінляндії почав обовязувати новий закон, що позволяє продажу алькоголю. Зараз першого дня прийшло до конфлікту між населенням і реставраторами. На основі нового закону реставратори зажадали для себе доходу з продажі у висоті 100 проц. від вартости проданих напоїв. Однак зорґанізована людність заявила, що реставраторам досить зарібку 45 до 50 проц. Коли реставратори на це не згодилися, люди перестали пити й оголосили бойкот усіх реставрацій.

— **Дім Одисея?** Грецька преса повідомляє, що розкопки на йонському острові Тіякі потверджують здогад, що цей острів ідентичний з Гомерівською Ітакою, вітчиною Одисея. Керовник англійської археольоґічної місії Гіртлі оголосив в атенському щоденнику „Гестія“ вислід своїх археольоґічних робіт на острові Тіякі. Відкрит-

дено руїни з останнього микенського періоду з часів між 1400—1000 перед Христом. Руїни, найдені в Пімікаті, доказують, що в часі троянської війни була там королівська палата, правдоподібно палата Одисея.

— Театр „Цвіркуна“ у Стрию дасть свої дві львівські ревії дня 9-го: „Бо хто не ризикує“ і 10-го „Біда біду переможе“.

— Загальні Збори Українського Т-ва Допомоги Еміґрантам у Львові відбудуться в неділю 24. квітня ц. р. в 9 або 10 год. ранку в помешканні Т-ва при вул. Руській ч. 3. На Збори запрошує всіх членів Т-ва **Управа.**

— Сучасний Львів, II. виклад д-ра Ігора Федіва на „Курсі провідництва по Львові“ відбудеться в пятницю 8. квітня в год. 18. в домівці „Рідної Школи“, Мохнацького 12. Черговий виклад д-ра Ярослава Пастернака про „Археольоґію околиць Львова“ в неділю 10. квітня в год. 11. рано в Музею Наук. Т-ва ім. Шевченка, Чарнецького 24.

З кіна.

Кіно „Коперник“ і „Марусенька“: „НЕХАЙ ЖИВЕ СВОБОДА!“

Молодий кіновий режисер Рене Клер, що в своїй фільмі „Під дахами Парижа“ дав зразок, як фільма може найти ефекти недоступні для ніякого іншого мистецтва, шукає в цій останній своїй праці нових таких засобів. Не є ця фільма вільна від впливу радянськх режісерів, що перші добули із порухів маси та машини могутні враження. У цьому сензаційному сюжеті почуваємо намагання стати за всяку ціну оригінальним. Чиста лірика та траґедія переплутані з оперетковою ґротескою свідомо, немов би для спроби, що з цього вийде. Коли річ у тому, щоби збентежити глядача і зачудувати несподіваною зміною настроїв то це авторові вдається. Ніякове враження робить роля закоханого ідеаліста, що має міну та поведінку не мрійника, а дурника.

Кіно „Касіно“: „ОПИР ПАРИЖА“

Фільма, що нагадує першу добу фільмової продукції. Найкращим спомином із цього роду продукцій залишились фільми у роді „Опир в опері“ з Льон Чанеєм або „Цирк Беллі“ виведений Ґалленом. Сензації кримінальної хроніки, що обовязково показує, як на багні квітнуть найбільші лілеї. Джон Ґільберт цим разом у ролі... маґіка. Не тільки такого, що заворожує жіночі серця, а такого як Гудіні, що визволюється із усяких кайдан і ґрат. Конрад Файт пробував теж цієї штуки. Замісць читати старі „Містерії Парижа“ Евгена Сі або Едаґара Воллеса два дні один том, можна за півтора години мати той самий туш настроїв на „Опирі Парижа“. **м. D.**

—o—

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз“ платив кооперативам дня 6 IV. 1932 за масло експортове та десерове пріма 3·20 зол., за літру молока 19—20 сот., літру сметани 1·20 зол., копу яєць 3·50—3·60

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Театр ім. Тобілевича (Кооператива Український Театр у Львові). Саля „Цвіркуна“: Реміси. Палата, Стрілецька пл. 7.

Неділя, 10. IV. год. 3.30 попол. „Розведена“, оперета на 3 дії Фалля.

Неділя, 10. IV. год. 7.45 веч. „Пан директор“, комедія на 3 дії Біссона та Карре.

Львівський Український Театр „Цвіркун“:

Стрий, саля Нар. Дому.

Субота, 9. IV., год. 8. веч. „Бо хто не ризикує“. Ревія в 13 точках.

Неділя, 10. IV., год. 8. веч. „Біда біду перебуде“. Ревія в 14 точках.

Білети можна набути скоріше в Нар. Базарі, а в день вистави від год. 10-ої при касі.

Великий Театр.

Пятниця, 8. IV. год. 7.30 веч. „Гуґеноти“.

Субота, 9. квітня год. 7.30 веч. „Люди в готелі“.

Неділя, 10. квітня, год. 3.30 попол. опера „Ловці жемчугів“.

Театр Ріжнородностей.

Пятниця, 8. IV. год. 7.30 веч. „Мезальянс“.

Субота, 9. квітня, год. 7.30 веч. „Мезальянс“.

Неділя, 10. квітня, год. 3.30 попол. „Рокси“.

Кіна.

АПОЛЬО: „Карамазов“ (Фріц Кортнер), на основі Достоєвського.

КАСІНО: „Опир Парижа“ (Джон Ґільберт).

КОПЕРНИК: „Хай живе свобода!“

ЛЕВ: „Дикі поля“.

МАРУСЕНЬКА: „Хай живе свобода!“

МІРАЖ: „Натхнення“ (Ґрета Ґарбо).

ОАЗА: „Марацу“.

ПАН: „Під кураторією“ (Власта Буріян).

ПАЛЯС: „Князь Бубуль“ (Дж. Мільтон).

ПАСАЖ: нечинний.

СОНЦЕ: „Пат і Паташон, як газетярі“.

СТИЛЕВЕ: „Севілля місто кохання“ і комедія „Лаврі й Гарді“.

УТІХА: „Поворот“ (Бенкрофт). „Любовні авантюри“ (Гарі Лідтке).

ХИМЕРА: „Мароко“ (Марлена Дітріх).

Програма радіо.

Субота, 9. квітня 1932.

Гельсінгфорс (368,1) 18.30 „Орфей у пеклі“, оп. Офенбаха. **Будапешт** (550,5) 19.30 „Аїда“ оп. Верді. **Беромінстер** (459,4) 20.00 Симф. концерт. **Відень** (517,2) 20.00 „Траґедія Еванса“, комедія Тад. Рітнера. **Ляйпціг** (259,3) 20.00 Розведена. **Рим** (441,2) 20.45 Транс. опери з Театру Сан Карльо. **Міляно** (331,4) 21.00 Симф. концерт. **Льондон** (356,3) 22.10 „Ди Пет оф Ґльорі“, Радіо-екстраваґанція. **Стокгольм** (435,4) 19.00 Нар. пісні, Соня Естель. **Москва** (1481) 14.30, 17.30, 18.30 Концерт, 16.00 літ.-мист. трансм. 16.30 літер. рецитації. **Ленінград** (1000) 18.30 Трансм. з фільгармонії, 16.00, 16.30 Концерт. **Париж** (1724,1) 21.00 Літ. рецитації, 21.45 Вечір пісенькарів. **Берлін** (419) 19.50 Шубертові пісні.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 8. квітня 1932.

11.45 Перегляд преси. 11.58 Час із Варшави. 12.10 Грам. плити. 13.10 Комунікати з Варшави. 15.00 і 15.20 Ґрам. плити. 15.15. „З життя польських Спів. Гуртів. 15.35 Відчит для матуристів. 15.45 Грошева біржа. 15.50 Відчит для хорих. 16.20 Програмова скринька. 16.40 Ґрам. плити і куток для хорих. 16.50 Наука анґл. мови. 17.10 „Найновіші поняття про всесвіт“. 17.30 Концерт мандоліністів. 18.50 Всячина. 19.15 „В сніжній долині“ фейл. 19.30 Спорт. вісти. 19.35 „Насліддство“. 19.50 Грам. плити. 20.00 Радієвий щоденник. 20.30 Концерт з варш. Фільгармонії. 22.15 Фейлетон з Варшави. 22.30 Додаток до рад. щоденника. 22.35 Метеор. комунікат і поліц. оповістки. 22.40 Легкі пісоньки. 23.00 Танкова музика.

Субота, 9. квітня 1932.

11.45 Перегляд преси. 11.58 Час із Варшави. 12.10 Шкільний ранок. 13.15 Господарські вісти. 15.00 Концерт. 15.20 Програма для дітвори. 15.35 Ґрам. плити. 15.45 Грошева біржа. 15.50 Програма для хорих. 16.10 Відчит для матуристів. 16.30 Концерт. 17.05 Всячина. 17.10 Відчит. 17.35 „Інструменти і голос людей в музиці“. 18.05 Програма для дітвори. 18.30 Концерт для молоді. 18.50 Всячина. 19.10 Відчитання програми на слід. день. 19.15 Госпол. вісти. 19.25 Відчит. 19.40 Ґрам. плити. 19.45 Радієвий щоденник. 20.00 „На овиді“. 20.15 Концерт легкої музики. 21.55 Відчит. 22.10 Концерт. 22.40 Додаток до рад. щоденника. 22.45 Поліційна оповістка. 22.50 „Шмоншесові актуалія“. 23.00 Ретрансм. заґран. станиць.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

На „Рідну Школу“ зложив український магазин взуття „Комета“ у Львові, Ринок 21 даток 131.80 зол. як 2 проц. обороту від української клієнтелі за місяць березень 1932. Дякуючи щиро за одержану квоту, горячо поручаємо українському громадянству повищу фірму. — Головна Управа „Рідної Школи“.

Загальні Збори Львівського Клюбу Ситківкарів відбудуться 24. квітня в год. 10-ій перед пол. в льокалі „Лікарського Товариства“ у Львові, вул. Костюшка ч. 5. Порядок нарад: 1) Відчитання протоколу з попередніх Загальних Зборів. 2) Звіт з діяльности уступаючого Виділу. 3) Уділення абсолюторії для уступаючого Виділу. 4) Вибір нового Виділу. 5) Вибір Перевірної Комісії. 6) Плян діяльности на рік 1932. 7) Внески й запити. — **Виділ.**

Звичайні Загальні Збори Товариства „Українська Бесіда“ у Львові, вул. Рутовського ч. 22, І. п. відбудуться в суботу 23. квітня 1932 в годині 18-ій (6) вечором зі звичайним порядком нарад. На випадок браку приписаного статутом числа членів, Збори відбудуться годину пізніше без огляду на скількість членів (§ 24. ст.) з важністю рішень. — **Виділ.**

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. В друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.